Erasmus+

Projekts Nr. 2019-1-PL01-KA201-065421 "Efektīvas lasīšanas stratēģijas jauniešu izglītībā"

Projekta izplatīšanas konference Gižičko: 2022. gada maijs.

MOTĪVI un METODES - t.i., kāpēc mēs vēlējāmies īstenot šo projektu un kā mēs to darījām

Kazimierz Ambroziak, Bożena Giedziuszewicz
Gižicko rajona izglītības attīstības centrs
CC0 licence

Dāmas un kungi.
Es zinu, ar ko runāju.
Esmu pārliecināts, ka jūs visi, kas piedalāties šajā konferencē, piederat unikālai cilvēku grupai no Polijas, Lietuvas un Latvijas.
Jūs esat **"iesaistītie lasītāji"**
Jums patīk lasīt grāmatas, un jūs to darāt labprāt. Jūs izlasāt vairāk nekā 7 sējumus grāmatu gadā. Jūs lasāt grāmatas gan tradicionālā, gan digitālā formātā. Tostarp daiļliteratūra un grāmatas, kas saistītas ar jūsu profesiju.
Jūs aizņematies grāmatas no bibliotēkas, pērkat tās vai saņemat no draugiem.
Jūsu mājās ir vairāk nekā 100 sējumu bibliotēka.
Jūs pastāvīgi intelektuāli attīstāties un sniedzat nozīmīgu ieguldījumu vietējās kopienas un valsts attīstībā.
Žēl, ka tādi cilvēki kā jūs veido tikai 13 % no pieaugušajiem Polijas iedzīvotājiem, t.i., aptuveni 4,25 miljonus cilvēku.

Jūsu sabiedrotie ir **"neiesaistītie lasītāji".** Šīs grupas cilvēki (terminoloģija un skaitļi ņemti no Nacionālās bibliotēkas ziņojuma) arī daudz lasa, taču viņi atšķiras no jums ar to, ka viņiem nepatīk lasīt. Viņi lasa, jo zina, ka viņiem tas ir nepieciešams. Taču viņi neieradīsies uz lasīšanas konferenci.

Šādi cilvēki Polijā veido 7 % pieaugušo iedzīvotāju, t.i., aptuveni 2,3 miljonus cilvēku.

Intelektuāli attīstošo grupu var klasificēt arī kā "**Cilvēkus, kas lasa avīzes un internetu"** (terminoloģija saskaņā ar Nacionālās bibliotēkas ziņojumu). Tie galvenokārt ir vīrieši vecumā no 30 līdz 49 gadiem (60 %), strādnieki un privātie uzņēmēji. Tām galvenokārt ir vidējā tehniskā un profesionālā izglītība. Šī grupa veido 5 % no pieaugušajiem Polijas iedzīvotājiem, t.i., aptuveni 1,6 miljonus cilvēku.

Kopā šīs grupas veido 13%+7%+5%=25%.

Tas nozīmē, ka katrs ceturtais Polijas iedzīvotājs strādā pie savas intelektuālās attīstības. Tas ir kopā (4,25+2,3+1,6=8,15 miljoni cilvēku).

Starp šiem cilvēkiem Nacionālā bibliotēka (2017. gada ziņojums) identificē divas grupas.

Pirmā ir **"cilvēki, kas parasti nelasa grāmatas**", t.i., tie, kas gada laikā nav izlasījuši nevienu grāmatu (ieskaitot profesionālās grāmatas). Viņi veido 48 % no pieaugušajiem (vecākiem par 15 gadiem) Polijas iedzīvotājiem, t. i., aptuveni 15,5 miljonus cilvēku. To vidū ir 49 % uzņēmēju un pašnodarbināto, 36 % vadītāju, 29 % speciālistu un 50 % ar fizisku darbu nesaistītu darbinieku (piemēram, ierēdņi un skolotāji). Šajā grupā ir arī jaunieši - 46 % vīriešu vecumā no 15 līdz 24 gadiem un 35 % sieviešu, tostarp arī augstskolu studenti.

Otrā grupa ir **"tradicionālie lasītāji".** Tradicionālajiem lasītājiem patīk lasīt grāmatas, taču viņi nelasa pārāk daudz grāmatu, piemēram, 1-2 grāmatas gadā. Šajā grupā nepārprotami dominē sievietes (58 %). Viņi dod priekšroku lasīt grāmatas un drukātos izdevumus tradicionālā formātā. Viņi biežāk izmanto bibliotēkas pakalpojumus. Tradicionālie lasītāji Polijā veido 26% pieaugušo iedzīvotāju, t.i., aptuveni 8,5 miljonus cilvēku.

Lasītāju grupas Polijā

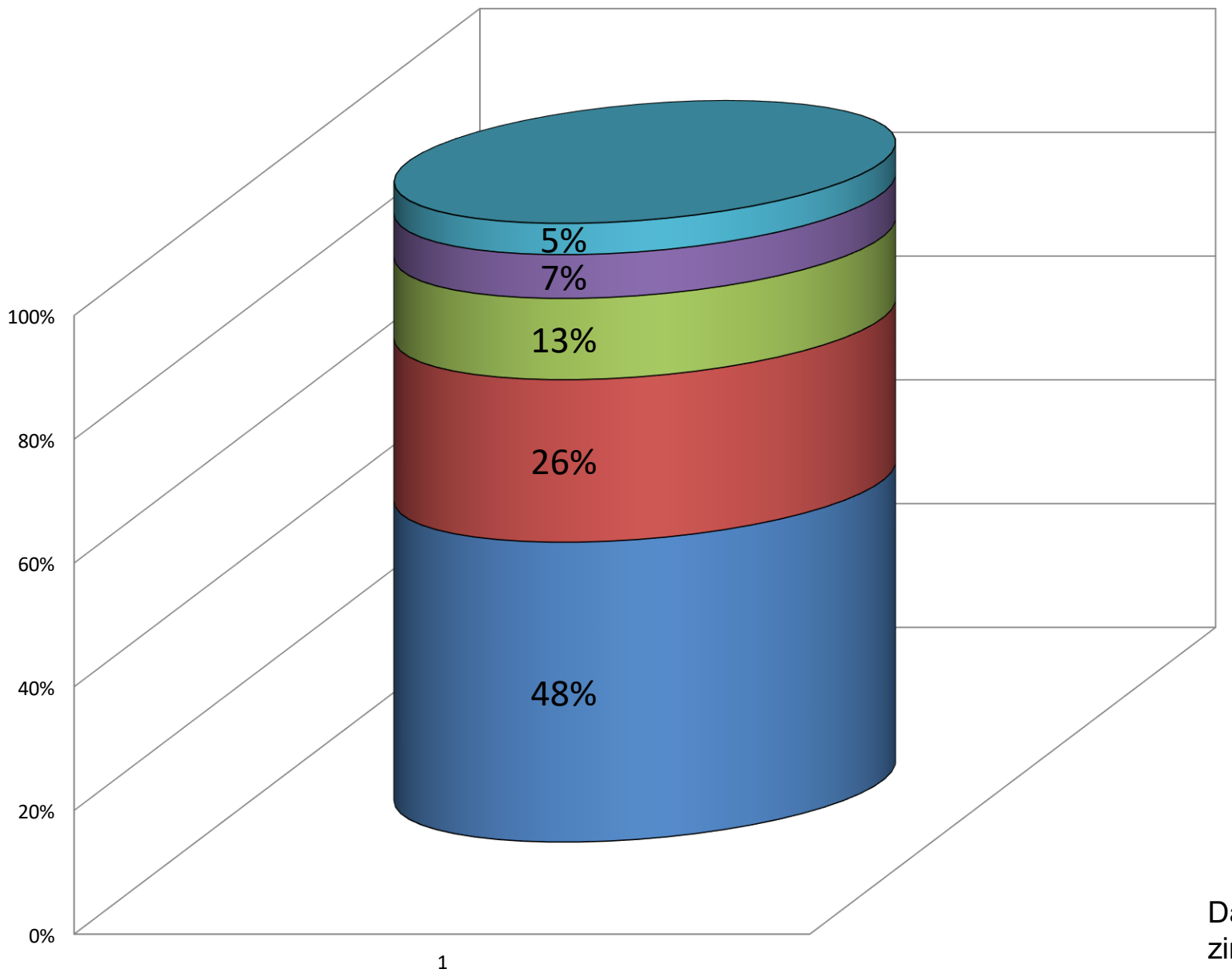

- "cilvēkus, kas lasa avīzes un internetu"
- "neiesaistītie lasītāji"
- "iesaistītie lasītāji"
- "tradicionālie lasītāji"
- "cilvēki, kas parasti nelasa grāmatas"

Dati: Nacionālās bibliotēkas 2017. gada ziņojums; skaitlis - pašu apkopojums.

Šāda sabiedrības sašķeltība galvenokārt ir saistīta ar mūsu vēsturi (ilgu laiku esam bijuši analfabētu zemnieku valsts), daļēji ar 45 gadus valdošo komunistisko filozofiju (strādnieku šķira bija svarīga) un daļēji ar to, ka demokrātiski ievēlētā valdība ir izvēlējusies pievērsties citām prioritātēm, piemēram, bezdarba mazināšanai, nevis ieguldījumiem sabiedrības intelektuālajā attīstībā.

Vissliktākais ir tas, ka šīs atšķirības var būt iedzimtas.

Vecāki, kuri vispār nelasa grāmatas, audzina bērnus, kuri arī nelasa grāmatas (48% iedzīvotāju).

Tradicionāli lasītāji audzina bērnus, kas ir tradicionāli lasītāji (26% iedzīvotāju).

Tāpēc mēs arī turpmāk būsim mazkvalificētu darba ņēmēju masa.

Protams, Eiropā tās ir ļoti vajadzīgas un novērtētas, piemēram, trauku mazgāšanā Rietumu restorānos.

Mūsu projekta mērķis ir izstrādāt metodes, kas palīdzētu bērniem un jauniešiem intelektuāli attīstīties, lasot grāmatas.

Tas ir īpaši svarīgi bērniem, kuriem dažādu iemeslu dēļ nevar palīdzēt viņu ģimenes.

Mūsu mērķis

Fotogrāfijas - projekta resursi, zīmējums - autora paša darbs

Strukturēta lasīšanas prasmju un ieradumu attīstīšana

48% bērnu, kuru vecāki parasti nelasa grāmatas.

Bērnudārzs

Sākumskola

Vidusskola

60 % skolu beidzēju ir aktīvi lasītāji (tāpat kā Zviedrijā).)

Gižycko apskrities švietimo plėtros centras

Dāmas un kungi

Neskatoties uz to, ka skolā esmu mācījies 57 gadus (7 gadus pamatskolā, 5 gadus tehnikumā, 5 gadus augstskolā un 40 gadus strādāju) un ka šis ir 39. subsidētās izglītības projekts, kura autors esmu, man, sākot rediģēt priekšlikumu, bija jāiepazīstas ar pašreizējo zināšanu stāvokli.

Tāpēc es izlasīju vairākas grāmatas un desmitiem rakstu, ziņojumu un pētījumu rezultātu.

Dažas no tur aplūkotajām problēmām un parādībām mani ļoti pārsteidza.

Tagad es vēlos jums tos prezentēt.

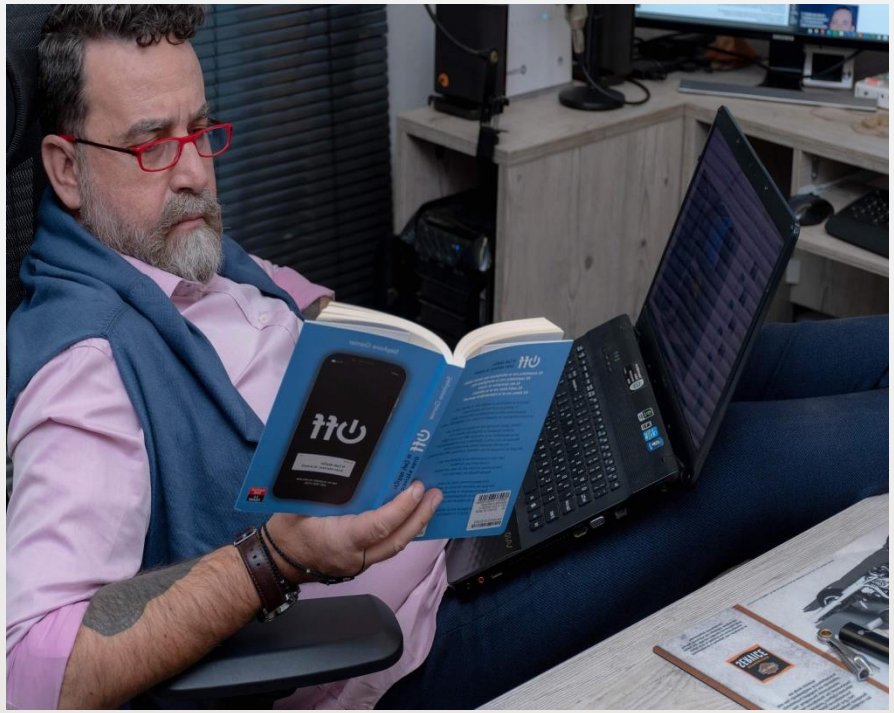

Pirmais no pārsteigumiem.

Visvairāk grāmatu ES lasa zviedri (65% lasa vairāk nekā 5 grāmatas gadā), kam seko holandieši (52%) un trešajā vietā ir dāņi (51%).

Itālijā (19%), Rumānijā (19%) un Portugālē (13%) šis rādītājs ir vissliktākais ES.

Polijā šis rādītājs ir 27%, kas ir 20. vietā no 27 ES valstīm.

Esmu analizējis, vai ir kādi materiāli pierādījumi par lasīšanas ietekmi. Viens no sabiedrības intelektuālās attīstības rādītājiem ir inovācija.

Ekonomisko inovāciju ziņā zviedri ir pirmie ES, dāņi - trešie, bet nīderlandieši - ceturtie.

Itālija ierindojas 19. vietā, Portugāle - 10. vietā un Rumānija - 27. vietā.

Alfredas Nobelis
Vikipedija.
Viešoji nuosavybė

Esmu pētījis, kā dažādu valstu iedzīvotāji kļūst bagāti. Vai lasīšanai ir kāda ietekme uz to. Es ņēmu vērā nacionālo ienākumu pieaugumu no 2000. līdz 2018. gadam.

Labi lasītāji, proti, zviedru ienākumi uz vienu iedzīvotāju (pēc pirktspējas paritātes) ir palielinājušies par 1 309 starptautiskajiem dolāriem, holandiešu - par 1 265 un dāņu - par 1 074 dolāriem

Itāļu ienākumi palielinājās tikai par 606 starptautiskajiem dolāriem, portugāļu - par 636 un rumāņu - par 1028 dolāriem.

Polijā ienākumi palielinājās par 1126 starptautiskajiem dolāriem uz vienu cilvēku (bet neaizmirsīsim ES budžeta subsīdijas Polijai un Rumānijai un naudas pārvedumus no bagātākās ES valstīs strādājošiem pilsoņiem).

Tādējādi Polija nākotnē var būt bagātāka par Itāliju un Portugāli, bet tā nekad nesasniegs Zviedriju un Nīderlandi.

Ņemot vērā iepriekš minētos datus, es uzskatu, ka pastāv šāda sakarība.

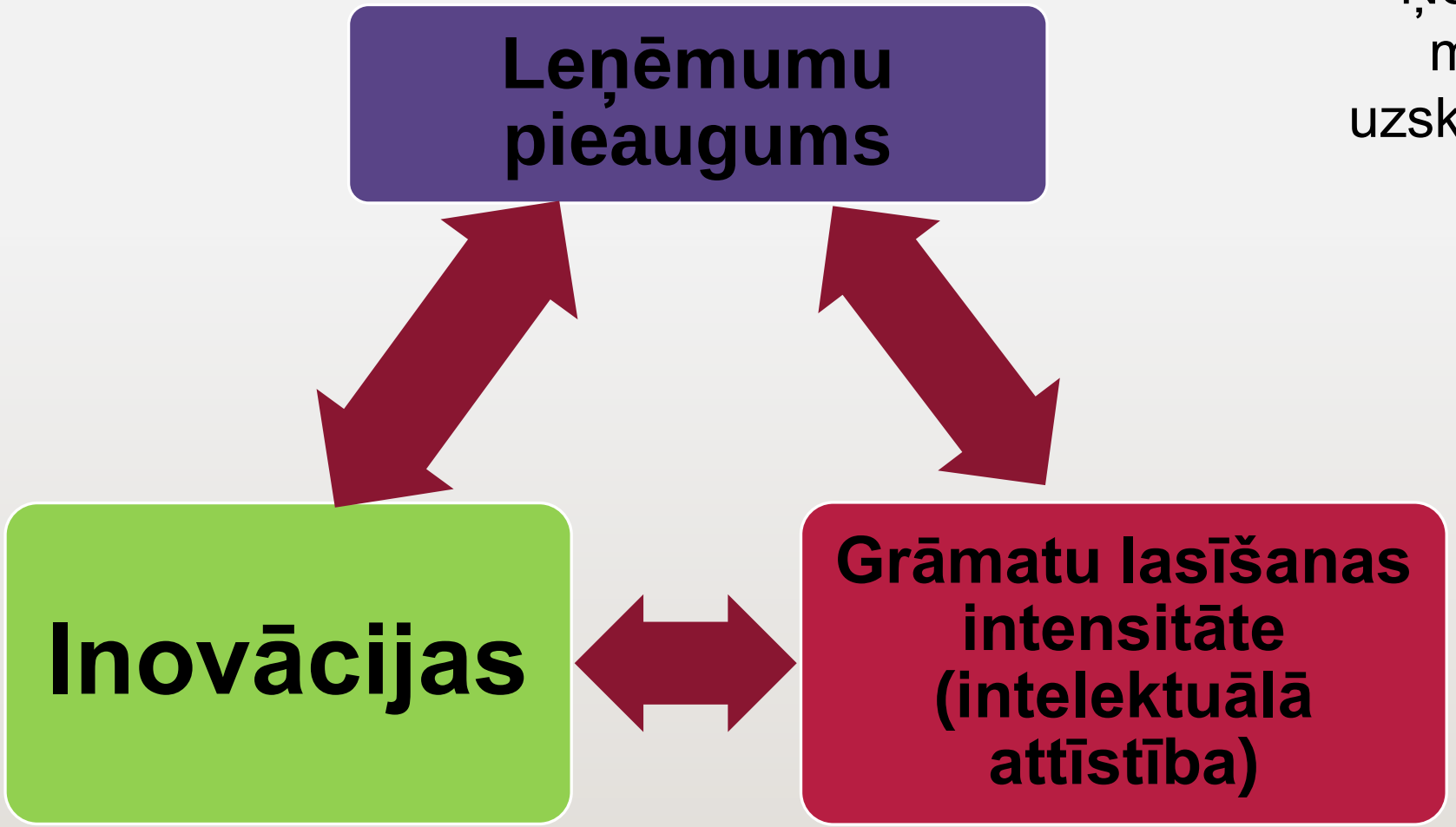

Ja vēlamies būt bagātāki, mums jāpalielina lasīšanas intensitāte!

Finansējuma apjoms izglītībai (skolu bibliotēkas) un kultūrai (publiskās bibliotēkas) - jomas, kas saistītas ar iedzīvotāju intelektuālo attīstību.

Izdevumi (% no IKP 2017. gadā)	Dānija	Zviedrija	Lietuva	Latvija	Polija
Izglītība	6,50%	6,70%	4,90%	5,80%	4,90%
Atpūta, kultūra un reliģija	1,70%	1,20%	1,50%	1,70%	1,20%
Kopā (izglītība + atpūta, kultūra un reliģija)	8,20%	7,90%	6,40%	7,50%	6,10%
Valsts budžeta izdevumi izglītībai un (atpūtai, kultūrai un reliģijai) uz vienu iedzīvotāju gadā starptautiskajos dolāros	4274	4186	2229	2195	1948

Data: Eurostat, own calculations

Antroji staigmena

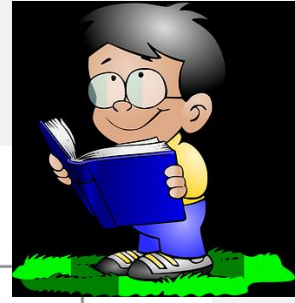

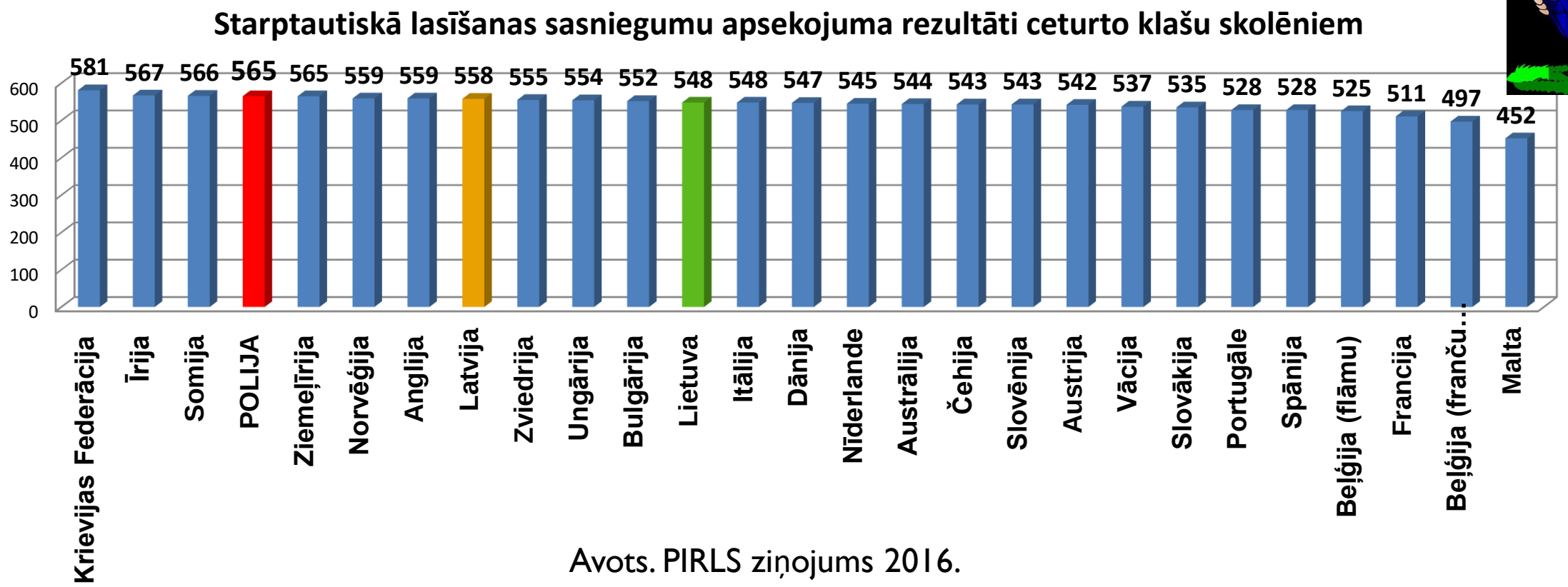

Avots. PIRLS ziņojums 2016.

Poļu bērniem ļoti labi padodas lasīšana. 565 punkti ir augstākais 5. līmenis. Tas nozīmē, ka "bērns/skolēns nošķir svarīgu un nesvarīgu informāciju, izdara secinājumus no tekstā izkliedētajiem tiešajiem un netiešajiem vēstījumiem, interpretē varoņu uzvedību un attiecības, kā arī novērtē izmantoto līdzekļu ietekmi uz teksta izpratni".

Tomēr Polijas skolēniem nepatīk lasīt un nepatīk grāmatas (viņiem tās patīk mazāk nekā citiem bērniem pasaulē). Tas liecina cita PIRLS pētījuma rezultāti.

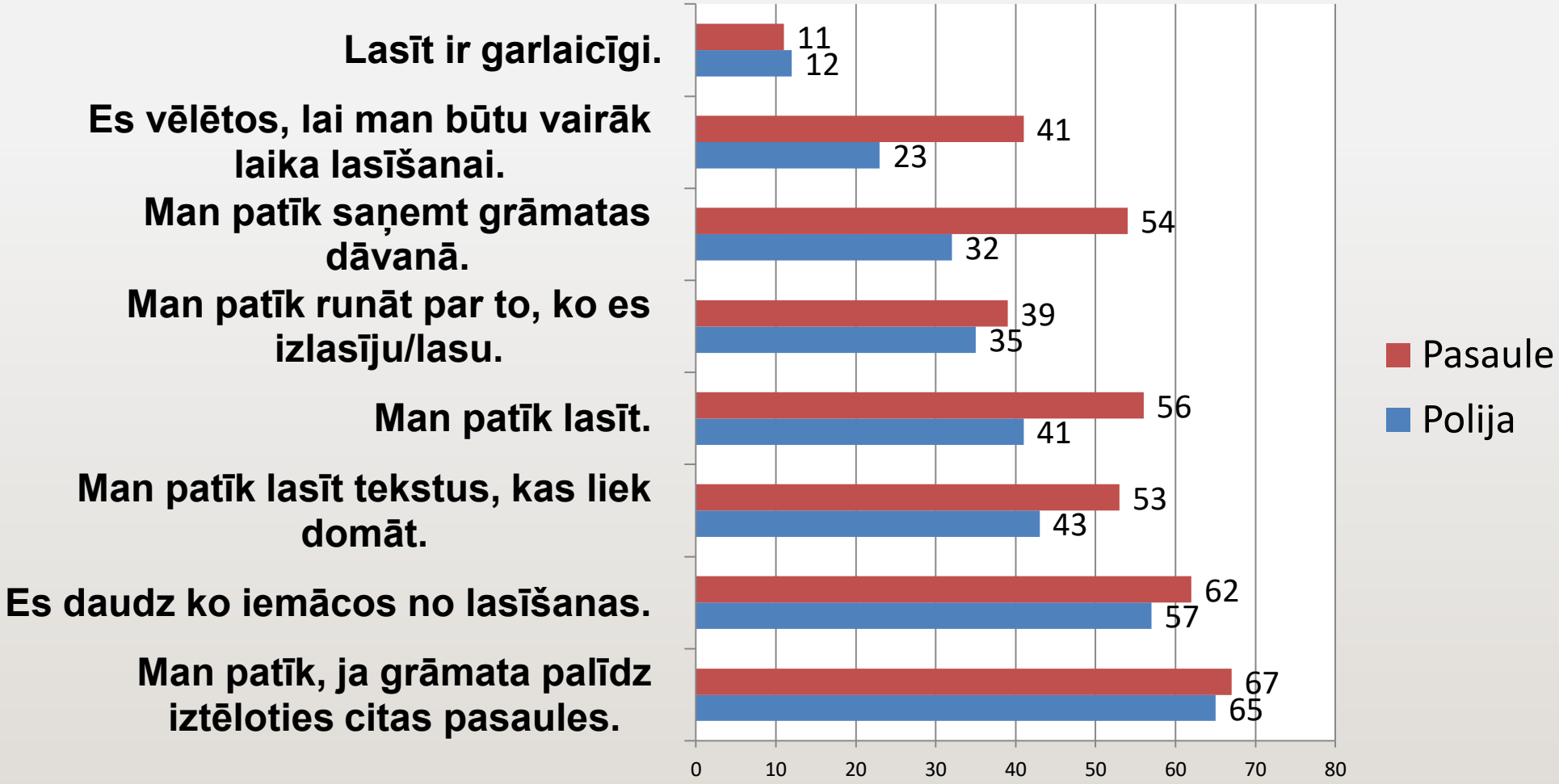

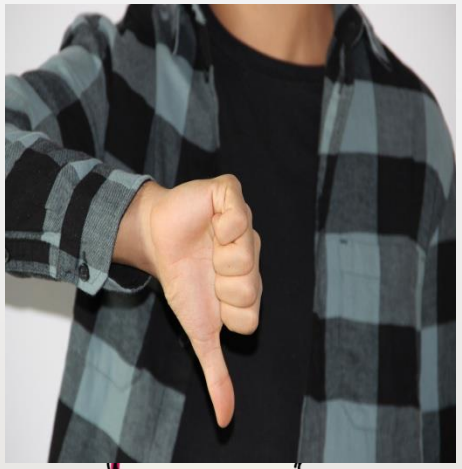

Duomenys: PIRLS ataskaitos.
Grafikas - paties autoriaus darbas

ZINĀTNISKS FAKTS
(CITĀTS NO JIM TRELEASE)

Cilvēki ir orientēti uz baudu. Tas nozīmē, ka varam izvēlēties savus iecienītākos ēdienus, klausīties iecienītāko mūziku un apmeklēt sev tīkamus draugus.

Mēs virzāmies uz to, kas mums sagādā prieku, un prom no tā, kas mums sagādā neapmierinātību vai sāpes.

Ja bērns reti izjūt lasīšanas "prieku" un arvien biežāk saskaras ar "diskomfortu", viņa dabiskā reakcija būs atteikšanās.

Mūsu mērķis (skolas mērķis) ir sagatavot lasītājus mūža garumā - absolventus, kuri turpinās lasīt un mācīties visu mūžu (*). Patiesībā mēs audzinām koledžas vecuma lasītājus - cilvēkus, kuri lasa pietiekami labi, lai pabeigtu skolu, bet izlaiduma dienā gandrīz uzreiz pārtrauc lasīt.

Tas ir būtisks izglītības sistēmas trūkums!!!!

Trešais pārsteigums

Raksturīgie apgalvojumi

Lasīšanas pētījumi pēdējo 30 gadu laikā apstiprina vienkāršu formulu: neatkarīgi no dzimuma, rases, tautības vai sociālekonomiskā stāvokļa tie, kas lasa visvairāk, lasa vislabāk, sasniedz labākus rezultātus un visilgāk paliek skolā (sasniedz augstāko izglītības līmeni). Un otrādi - tie, kas lasa maz, nevar sasniegt vairāk.

Tauta, kas maz lasa, maz zina

Tauta, kas maz zina, izdara sliktas izvēles: mājās, tirgū, tiesās, pie vēlēšanu urnām. Neizglītots vairākums var uzvarēt vēlēšanās pret izglītotu mazākumu - tas ir ļoti bīstams demokrātijas aspekts."

Džims Trelīze, autors ("Skaļās lasīšanas ceļvedis")

Foto. Jim Trelease . Autors Jim Trelease, CC BY-SA 3.0. https://en.wikipedia.org/wiki/Jim_Trelease#/media/File:Jim-trelease-profile--1.jpg

Erasmus+

Project No. 2019-1-PL01-KA201-065421

Efektywne strategie w edukacji czytelniczej uczniów

Effective strategies in students' reading education

Efektīvas lasīšanas stratēģijas jauniešu izglītībā

Veiksmingos mokinių skaitymo ugdymo strategijos

Projekta partneri "Efektīvas stratēģijas studentu lasīšanas izglītībā"

L.p.	Partneris
1	Powiatowy Ośrodek Rozwoju Edukacji w Giżycku
2	Szkoła Podstawowa w Rydzewie
3	Przedszkole Nr 4 w Giżycku
4	Gižicko pilsētas izglītības pārvaldes Elektronikas un IT skola
5	Alytaus Dzūkijos mokykla
6	Alytaus Dainavos progimnazija
7	Alītas profesionālās izglītības centrs
8	Rīgas 93. vidusskola
9	Rīgas Lietuviešu vidusskola
10	Jelgavas Tehnikums

Projektā piedalījās 50 cilvēki no 10 partnerorganizācijām. Katru partneri pārstāvēja 5 cilvēku grupa, kurā bija skolu vadītāji, skolotāji, bibliotekāri, dzimtās valodas skolotāji, svešvalodu skolotāji un citi, kam ir liela ietekme uz lasīšanas izglītību skolās.

Projekta galvenā aktivitāte bija īsa 5 dienu mācību programma darbiniekiem. Tika organizētas tālmācības Gižičko, mācības uz vietas Rīgā (Latvija), Alytus (Lietuva) un papildu 4 dienu mācības Gižičko (Polija).

Apmācību laikā dalībnieki pilnveidoja savas informācijpratības, uzzināja par jaunām lasītveicināšanas stratēģijām konkrētās valstīs, piedalījās lasītveicināšanas demonstrējumos partnerskolās, kā arī analizēja darba organizāciju un metodes skolās un publiskajās bibliotēkās.

Apmācības Gizycko.
Kovid vīrusa pandēmijas dēļ tā tika organizēta tiešsaistē

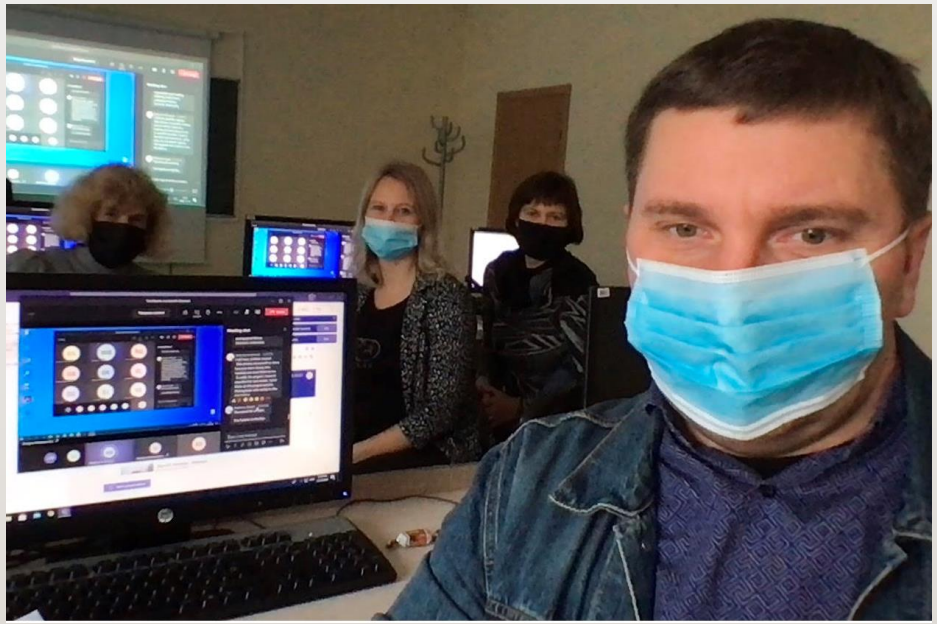

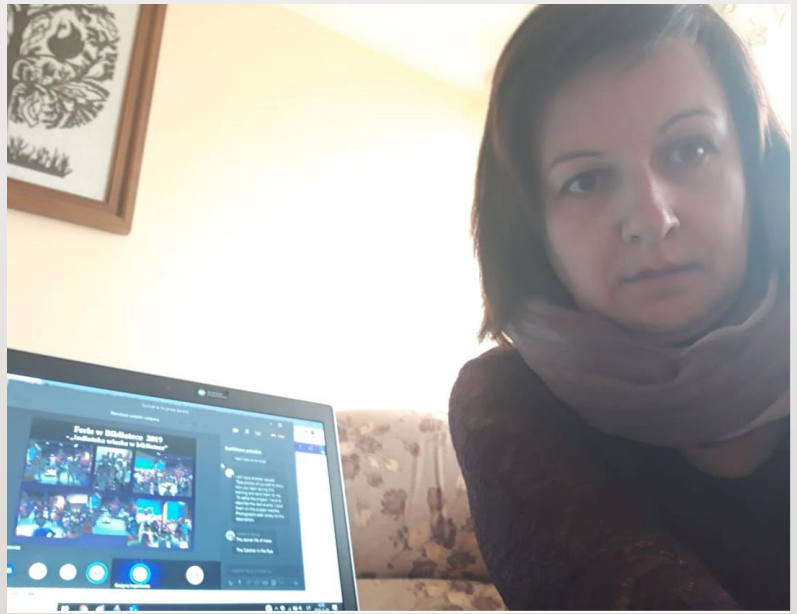

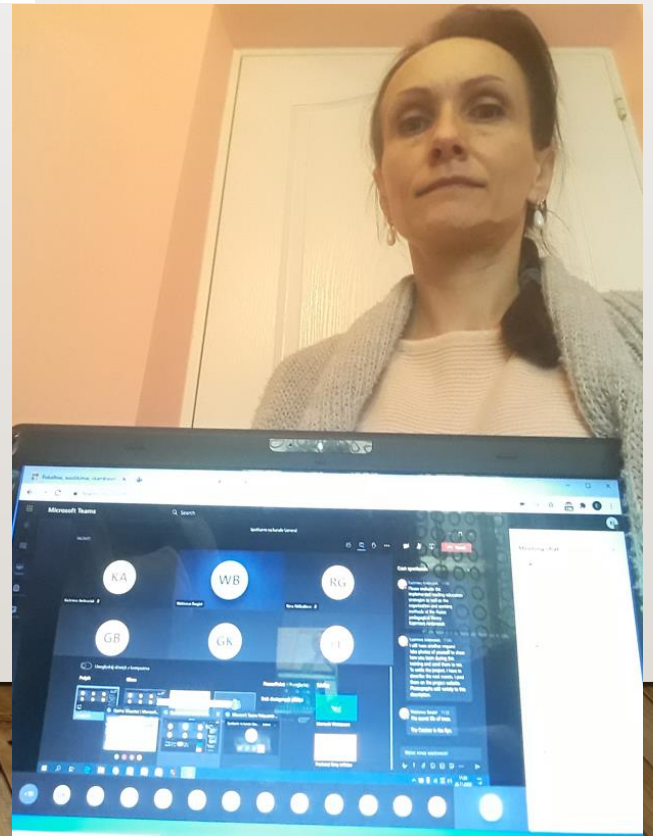

020. gada novembris - Tālmācība Gizycko

Dalībnieki strādāja savās mītnes skolās.

Katrai komandai, kurā bija pieci cilvēki, bija viens tulks no angļu valodas uz valsts valodu.

Apmācības vadīja Gižicko rajona partnerskolu skolotāji, kuri iepazīstināja ar skolu bibliotēku darba organizāciju, inovatīvām skolēnu lasītveicināšanas metodēm un formām savās skolās un bērnudārzos, lasītveicināšanas izglītību Gižicko pedagoģiskajā bibliotēkā un valsts programmām, piemēram, Nacionālo lasīšanas veicināšanas programmu, Bibliotēku nakti un valsts programmām.

Svarīga mācību daļa bija divu dienu modulis, ko vadīja Marcin Zaroda: "Digitālo kompetenču attīstība Eiropas digitālo kompetenču attīstības ietvarstruktūras ietvaros, piemērojot to lasīšanas izglītībai un bibliotēku darbam". Tēmas:

(a) rīki, kas noder satura radīšanai un rediģēšanai (3. kompetence) ,

(b) datu drošība un aizsardzība (4. kompetence),

(c) problēmu risināšana (5. kompetence).

Apmācību saturu Gižičko papildināja mācības Alytusā.

Apmācības Latvijā.
Neraugoties uz pandēmiju, Rīgā un Jelgavā bija iespējams organizēt mācības ar skolotāju fizisku līdzdalību.

Apmācības Rīgā un Jelgavā: 2021. gada 20.-24. septembris

Dalībnieki dalījās pieredzē par skolēnu lasītprasmes attīstīšanas formām un metodēm, mūžizglītības lomu cilvēka attīstībā un funkcionēšanā, izglītības struktūrvienību darba principiem, mūsdienu informācijas tehnoloģijām un tajās izmantotajām mācību programmām, kā arī Rīgas Universitātes darbinieku prezentētajiem jaunākajiem pētījumiem par lasītprasmes līmeni un tā ietekmi uz Latvijas ekonomiku.

Skolotāji, kas piedalījās pasākumā, uzzināja arī par jauniešu centra "Kanieris" darbību, kas rosina jauniešus mācīties darot, kā arī par Raiņa un Aspazijas muzejiem un citiem Latvijas nacionālajam mantojumam nozīmīgiem māksliniekiem.

Organizatori sniedza partneriem izsmeļošu ieskatu skolu bibliotēku darbā un lieliskajā Rīgas Nacionālajā bibliotēkā.

Papildus programmēšanas aktivitātēm poļu skolotāji apmeklēja poļu skolu Rīgā.

Pēdējā dienā visi iepazinās ar lielisko Jelgavas tehnikumu un tā skolas bibliotēku, bērnu un jauniešu bibliotēku Zinītēs un Jelgavas pilsētas bibliotēku.

Viņi izmantoja iespēju apskatīt skaistas pilsētas un augstas kvalitātes partnerskolas.

Viņi atgriezās pilni ideju, jaunu iespēju un jaunu darba veidu lasīšanas izglītībā.

Apmācības Alytus, Lietuva. Arī šīs mācības tika organizētas tradicionālā formātā, ievērojot noteikumus, kas bija spēkā pandēmijas laikā.

Apmācības Alytus - 2021. gada novembris

Šajās mācībās dalībnieki turpināja Polijā iesāktās mācības par informācijas tehnoloģiju izmantošanas kompetencēm lasīšanas izglītības un bibliotekārā darba īstenošanā, iepazinās ar lasīšanas attīstības un veicināšanas stratēģijām Lietuvā, iepazinās ar Alytu Profesionālās izglītības centra bibliotēkas darbu, apmeklēja Alytu pilsētas bibliotēku un Nacionālo bibliotēku Viļņā, iepazinās ar Kurėnai Laurynas skolas dibināšanas vēsturi, tās pašreizējo mērķi un lomu izglītībā.

Sadarbība starp Alytas pilsētu, tās izglītības iestādēm, Alytas profesionālās izglītības centru un Gižicko vojevodisti ilgst jau 16 gadus, un mēs joprojām atklājam jaunas, ļoti interesantas vietas, kas var kalpot par iedvesmu mūsu iestāžu attīstībai.

Papildu apmācības programma Gižičko

04 05 2022 (trešdiena)

- Olštinas reģionālās publiskās bibliotēkas apmeklējums,
- Varmijas un Mazūrijas Universitātes bibliotēkas apmeklējums Olštinā.

2022.05.05 (ceturtdiena)

- Projekta "Efektīvas stratēģijas skolēnu lasīšanas izglītībā" noslēguma konference.
- Kas bija Ādama Mickeviča poēmas varonis - Konrāds Valenrods. Rīna pils apmeklējums.
- "Kopīga poļu-lietuviešu-latviešu lasīšana Rīna skolas jauniešu viesnīcā".

06 05 2022 (piektdiena)

- Dalība kampaņā "Visa Polija lasa bērniem" pašvaldības bērnudārzā Nr. 4.
- Dalība Gižičko pašvaldības publiskās bibliotēkas 75 gadu jubilejas svinībās

07 05 2022 (sestdiena)

Projekta kopsavilkums. Apmācību noslēgums un sertifikātu izsniegšana.

Projekta komanda

Projekta komandu veidoja partnerskolu direktori un pieteikuma iesniedzēja darbinieki, kuri noteica pasākumu principus un detaļas, veica novērtēšanu un organizēja rezultātu izstrādi. Komanda tikās četras reizes - vienu reizi Gižičko, divas reizes Alytusā un vienu reizi Rīgā. Tika organizētas arī tiešsaistes sanāksmes.

Projekta rezultāti:

1) 50 cilvēki piedalījās starptautiskā mācību/apmācības/apmācības pasākumā. Darbības veids: īsas apmācību programmas darbiniekiem. Kopējais ilgums (dienās): 19 dienas.
2) 50 dalībnieki izstrādāja atvērtos izglītības resursus, kuros izklāstītas metodes lasīšanas mācīšanai skolēniem skolās un bērnudārzos.
3) 10 skolu komandas izstrādāja jaunas skolu stratēģijas skolēnu lasīšanas veicināšanai.
4) 10 skolu komandas partnerorganizācijās izstrādāja jaunus skolu bibliotēku modeļus.
5) 50 projekta dalībnieku digitālās kompetences tika uzlabotas un tiks izmantotas lasīšanas izglītības procesā.
6) Tika izstrādāti trīs ieteikumi vietējām un valsts iestādēm, kuros izklāstītas lasīšanas izglītības vajadzības.
7) Rezultātu izplatīšanai tiks organizētas trīs konferences, pa vienai katrā partnervalstī, un tajās piedalīsies vismaz 300 cilvēku.
8) Tiks izveidota projekta tīmekļa vietne, kurā tiks izvietoti projekta laikā sagatavotie materiāli. To var izmantot arī citi. Tīmekļa vietni ir apmeklējuši vismaz 1000 cilvēku,
9) Tika stiprināta sadarbība izglītības jomā starp 10 partneriem no trim valstīm.

Visi rezultāti un projekta progresa apraksts ir pieejami tīmekļa vietnē.

https://erasmus.poregizycko.pl/index.php/lv/

Informācija par projekta īstenošanu un pieejamajiem materiāliem tiks nosūtīta pa e-pastu Varmijas-Mozūru vojevodistes skolām, bērnudārziem un bibliotēkām (min. 2000 organizācijām), Polijas rajoniem (380), skolām un bērnudārziem Alytu apriņķī (Alytus city, Alytus district, Druskininkai, Lazdijai district, Varena district), Lietuvas rajoniem (60), skolām Rīgā, Jelgavā, rajoniem un atsevišķām pilsētām Latvijā (110 +9).

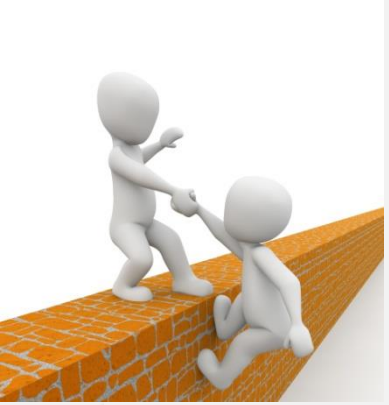

Mēs ceram, ka šis projekts palīdzēs mums efektīvāk palīdzēt mūsu skolēniem kļūt par gudriem, laipniem un laimīgiem cilvēkiem.

Mēs ceram, ka arī citas skolas un vietējās iestādes gūs labumu no mūsu pieredzes un padomiem.

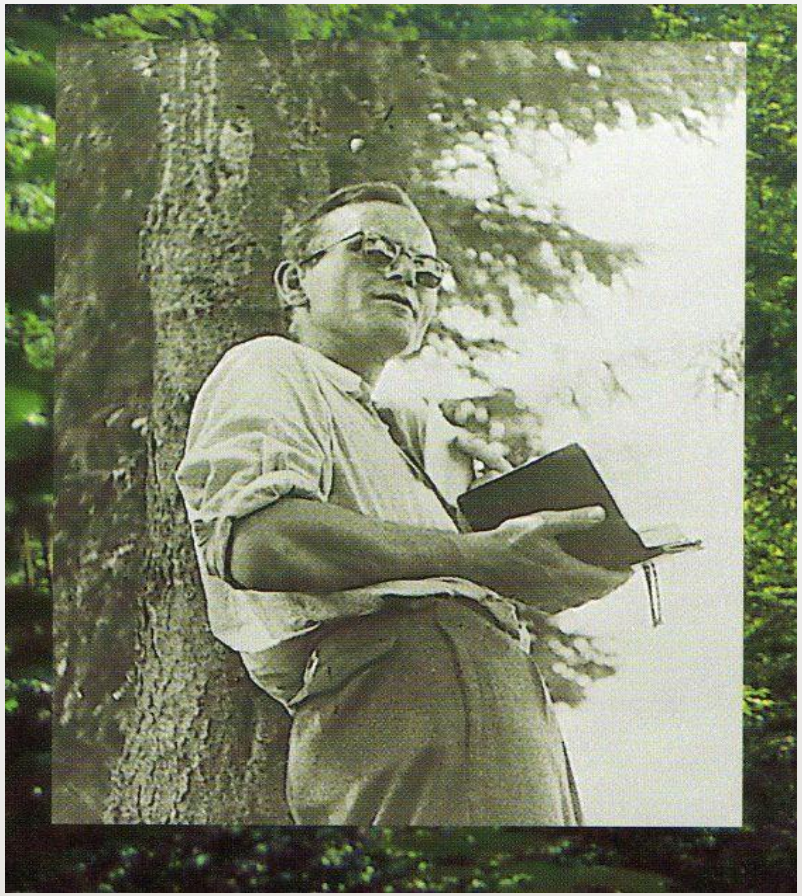

Viens no mūsu aktīvajiem lasītājiem - Karol Wojtyla
Svētais Jānis Pāvils II
Foto avots: CENTRUM MYŚLI JANA PAWŁA
https://www.centrumjp2.pl/nieodplatne-plakaty/

Paldies par jūsu uzmanību